

2. Касьянова Н. В. Потенціал підприємства: формування та використання. 2-ге вид. перероб. та доп. [текст] : підручник / Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морєва, О. В. Белякова, О. Б. Балакай. – К. : "Центр учбової літератури". – 2013. - 248 с.
3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник / Н. С. Краснокутська – К.: Центр учбової літератури, - 2007. – 208 с.
4. Бондар Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб.; 2-ге вид., доп. / Н. М. Бондар. – К. : А.С.К. – 2005. – 400 с.
5. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк – К.: КНЕУ, - 2004. – 316 с.
6. Репіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І. М. Репіна // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. – 1998. – № 2. – С. 262-271.

Лесик Юлія, Рудакевич Марія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ДОПУСТИМОГО РІВНЯ

Фінансово-господарська діяльність підприємств у всіх її формах пов'язана з різноманітними ризиками. Однією із задач фінансового аналізу підприємства є оцінка фінансових ризиків, врахування результатів якої дозволяє йому при здійсненні фінансових операцій, реалізації інвестиційних проектів, проведенні інноваційних розробок тощо отримати позитивний ефект з мінімальними втратами.

У сучасних умовах функціонування підприємств міра впливу фінансових ризиків на результати їх діяльності та рівень фінансової безпеки значно зростає. Підвищення міри впливу фінансових ризиків суб'єктів господарювання на результати економічної діяльності обумовлене нестабільністю політики держави, падінням рівня економіки, недосконалістю законодавчої системи, мінливістю кон'юнктури фінансового ринку тощо. Тому оцінка і визначення допустимого рівня фінансових ризиків є одним із актуальних завдань практичної діяльності підприємств.

В залежності від розуміння змісту й сфери підприємництва та фінансів у фаховій економічній літературі науковцями пропонуються різноманітні підходи до визначення поняття «фінансовий ризик». Різні аспекти дослідження проблеми управління ризиками

знаходимо у працях вітчизняних і зарубіжних авторів. Це, зокрема, І. Балабанов, І. Бланк, Р. Кантільон, В. Москвіна, Ф. Найт, Дж. Непман, В. Севрук, І. Тюннер, Л. Пилипенко, О. Шапкін та інші.

Фінансові ризики відіграють важливу роль у загальному портфелі ризиків підприємства. Вони становлять найбільшу частину сукупних господарських ризиків підприємства і впливають на різні аспекти його господарської діяльності. Рівень фінансових ризиків підвищується із збільшенням обсягів і диверсифікацією фінансової діяльності підприємства. Зростання ступеня впливу фінансових ризиків на результати фінансової діяльності підприємства пов'язано із швидкою зміною економічної ситуації в країні та кон'юнктури фінансового ринку, розширенням сфери фінансових відносин, появою нових фінансових технологій та інструментів.

Для оцінки ризиків використовується показник левериджу, який враховує вплив на прибуток (операційний леверидж) або на виплати по кредиту (фінансовий леверидж).

Оцінка фінансового ризику здійснюється через оцінку ступеня фінансового левериджу. Управління ступенем фінансового левериджу дозволяє визначити, який його допустимий рівень може прийняти на себе підприємство і, як прийняте рішення відобразиться на загальному ризику компанії. Крім фінансового левериджу на загальний ризик підприємства впливає також рівень операційного левериджу. Причому, чим вищий показник операційного левериджу, тим нижчим є допустимий фінансовий ризик.

Щоб фінансова діяльність підприємства була раціональною, слід дотримуватися основного правила: усі ці ризики не повинні бути високими одночасно. Розуміння сенсу і механізму дії ефектів фінансового і операційного важелів дає фінансовому менеджеру можливість управляти внутрішніми ризиками підприємства, сприяючи зниженню ціни капіталу, який залучається на фінансовому ринку.

Ризики, які супроводжують господарську і зовнішньоекономічну діяльність підприємства спонукають до створення системи управління ризиками і захисту від можливих загроз. Така система управління ризиками представляє собою сукупність заходів щодо ідентифікації, оцінювання, профілактики і страхування з метою мінімізації можливих економічних втрат у процесі господарської діяльності підприємства. Особливо важливо правильно ідентифікувати ризики.

Процес ідентифікації всіх видів ризиків передбачає три стадії:

1. Ідентифікація ризиків у розрізі кожної із сфер господарської діяльності підприємства, включаючи матеріально-технічне постачання і збут продукції; визначається перелік можливих несистематичних ризиків підприємства, пов'язаних з окремими операціями.

2. Ідентифікація визначає переділ систематичних ризиків, пов'язаних із виробничою і зовнішньоекономічною діяльністю підприємства загалом.

3. Формується загальний портфель усіх можливих ризиків підприємства (включаючи систематичні і несистематичні види), які підлягають подальшому оцінюванню за ступенем ймовірності їх виникнення і розміром можливих фінансових втрат [1].

Оцінювання ризиків є процесом, що включає чотири основні стадії, які утворюють своєрідний цикл (див. рис. 1). На кожній із зазначених стадій виконуються специфічні заходи, які повинні бути взаємоузгодженими.

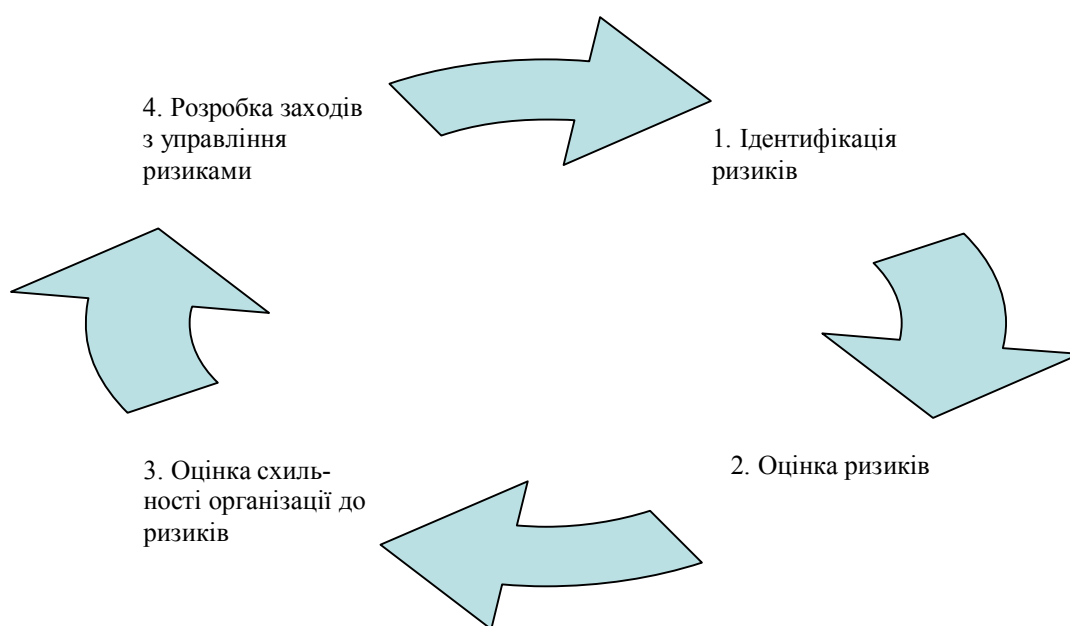

Рис.1. Цикл оцінювання ризиків [2]

У нинішньому нестабільному економічному середовищі посилюються вимоги до всебічного управління ризиками. Оскільки явище ризику притаманне ринковим відносинам і проявляється на всіх стадіях виробничого процесу, то аналіз ризиків повинен враховувати всі особливості діяльності підприємства. Їх оцінювання має здійснюватись постійно і безперервно. Такий підхід дозволяє гарантувати, що як ризики, так і можливості для зростання й розвитку підприємства будуть систематично і вчасно ідентифіковані та проаналізовані. Це дозволить суб'єкту господарювання оперативного приймати рішення, які мінімізують збитки і збільшать прибуток, а також прогнозувати і своєчасно запобігати негативним наслідкам ризикових подій.

Список використаних джерел:

1) Романенко М.О. Методи мінімізації фінансових ризиків / М. О. Романенко, В. Л. Фесюк // Особливості реформування економіки України в умовах глобальної економічної

кризи: Збірник матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару 23 квітня 2009р. – ВІЕ ТНЕУ, 2009. – С. 61–64.

2) Дмитренко Г. Оцінювання ризиків у системі державного внутрішнього фінансового контролю / Г. Дмитренко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2010. - № 2. - С. 127.

Мазур Олег, Константюк Наталія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Формування, акумуляція, використання, рух та спрямування фінансових ресурсів є невід’ємною і необхідною складовою успішної діяльності кожного господарюючого суб’єкта. В сучасних умовах вагомість цих процесів зростає, оскільки трансформаційна здатність фінансових ресурсів зумовлює їх універсальність та значущість у площині економічного середовища підприємств. Нестача фінансових ресурсів зумовлює виникнення та зростання заборгованостей перед партнерами, інвесторами, працівниками, фінансовими інституціями, що негативно впливає на імідж, функціонування та подальший розвиток підприємства.

Фінансові ресурси підприємств є одним із найважливіших для забезпечення їх діяльності видом ресурсів, але в той же час досить складним для дослідження. Здатність фінансових ресурсів трансформуватись у матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює їх вагомість у фінансово-господарській роботі підприємства.

Проблеми управління фінансовими ресурсами мають місце на кожному підприємстві, оскільки забезпеченість фінансовими ресурсами є визначальним фактором здійснення процесу виробництва.

Вивчення наукових літературних джерел з даної проблеми показало, що суттєві пропозиції методичного та практичного характеру з проблем управління фінансовими ресурсами промислових підприємств внесли такі відомі вчені дослідники як Білик М.Д., Бланк І.О., Буряк Л.Д., Василик О.Д., Даниленко А.І., Загородній А.Г., Сенчагов В.К., Огородник С.Я., Опарін В.М., Павлюк К.В., Поддєрьогін А.М., Романенко О.Р., Федосов В.М. та інші.